

Juridiska institutionen
Handelshögskolan
Göteborgs Universitet
Box 100
405 30 GÖTEBORG

YTTRANDE
2015-08-28

Justitiedepartementet
jua@regeringskansliet.se

REMISSVAR BETÄNKANDET DATALAGRING OCH INTEGRITET (SOU 2015:31)

Sammanfattning

Juridiska institutionen på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet har granskat remissen Datalagring och integritet. Utredningens uppgifter var bl.a. att föreslå ändringar som bedöms lämpliga för att stärka skyddet för den personliga integriteten vid datalagring av personuppgifter. Bakgrunden är bl.a. att EU-domstolen i några domar framhållit att innehållet i datadirektivet inte lever upp till den EU-rättsliga proportionalitetsprincipen och att EU:s lagstiftande församlingar ansågs ha överskridit sina befogenheter då direktivet antogs. Vid granskning har Juridiska institutionen funnit att det inte finns något att erinra mot förslaget i sin helhet.

Skyldigheten att lagra uppgiftskategorier

Lagringskyldighetens omfattning regleras i lagen och förordningen om elektronisk kommunikation. Enligt dessa bestämmelser ska leverantörer av elektronisk kommunikationsnät och kommunikationstjänster lagra vissa uppgifter om bl.a. telefonsamtal, internettrafik och meddelandehantering. Skyldigheten gäller i sex månader räknat från den dag kommunikationen avslutades. Skyldigheten att lagra dessa uppgifter inkräktar på rättigheter som enskilda är tillförsäkrade enligt regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. För att en sådan åtgärd ska vara godtagbar krävs att den objektivt sett är ägnad att uppnå syftet med åtgärden och att den är proportionerlig. Av uppgifter som utredningen har inhämtat från polismyndigheten framgår att samtliga uppgiftskategorier som lagras enligt dagens regler är av stor vikt för den brottsbekämpande verksamheten. Juridiska institutionen delar utredningens mening om att det inte bör göras några ändringar i fråga om vilka uppgiftskategorier som ska lagras.

Förbud mot att överföra lagrade uppgifter till tredje land

Domstolen pekade i datalagringsdomen på att det finns en brist i datalagringsdirektivet avseende den oberoende myndighetskontrollen av skydds- och säkerhetskraven för de lagrade uppgifterna. Man fann att dessa inte följs. Utredningen har mot bakgrund till detta övervägt om det bör införas ett förbud mot att uppgifter som lagras enligt de svenska reglerna förs över till tredje land för lagring där. De svenska reglerna är

utformade på ett sådant sätt att tillsynsmyndigheten, Post och telestyrelsen, har möjlighet att bedriva en aktiv och ändamålsenlig tillsynsverksamhet även mot leverantörer vilka väljer att lagra uppgifter utanför unionen. Utredningen påpekar att den oberoende myndighetskontrollen är garanterad i svensk rätt och även i förhållande till leverantörer som skulle välja att lagra uppgifter utanför EU. Utredningen kom fram till att det inte behövs införas något generellt förbud mot att uppgifter som lagras enligt de svenska datalagringsreglerna förs över till tredje land för lagring där, en slutsats som Juridiska institutionen delar.

Inhämtning av abonnemangsuppgifter

Abonnemangsuppgifter som lagras med hjälp av det svenska datalagringsdirektivet får lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter utan krav på att den brottslighet som uppgifterna lämnas ut för ska vara av någon viss svårighetsgrad. Vidare får uppgifter hämtas in efter beslut av den brottsbekämpande myndigheten och således utan föregående kontroll av en oberoende instans. Utredningen föreslår att beslut om inhämtning av abonnemangsuppgifter ska få fattas av vissa särskilt utpekade befattningshavare inom den myndighet som begär uppgifterna. Utredningen föreslår också att inhämtning av uppgifter ska dokumenteras på ett visst sätt. Dessa åtgärder bedöms kunna bidra till högre kvalitet i beslutsfattandet och till att den tillsyn som bedrivs av JO, JK och datainspektionen och SIN blir mer effektiv. Juridiska institutionen har inget att erinra mot förslaget.

Uppgifter som omfattas av yrkesmässig tystnadsplikt

EU-domstolen lyfte i sin dom fram en brist i datalagringsdirektivet om att det inte innehåller några undantag från lagringskravet, vilket innebär att det är tillämpligt även på personer vilkas kommunikation omfattas av tystnadsplikt. Utredningen föreslår därför att det ska införas regler om att uppgifter om sådan kommunikation ska förstöras i de fall myndigheterna i efterhand får kännedom om att kommunikationen omfattas av tystnadsplikt. Juridiska institutionen har inget att erinra mot detta förslag.

Inhämtningslagen

Enligt inhämtningslagens huvudregel får uppgifter hämtas in, om omständigheterna är sådana att åtgärden är av särskild vikt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Det har i utredningen framkommit att Säkerhetspolisen har ett stort behov av kunna hämta in uppgifter om brottslig verksamhet som innefattar s.k. statsstyrt företagsspioneri, grov misshandel eller olaga frihetsberövande. Dessa brott ska ha begåtts med avsikt att påverka offentliga organ eller den som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik samt att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller hämnas en åtgärd, s.k. systemhotande brottslighet. Utredningen föreslår därför att möjligheten att inhämta uppgifter ska omfatta även dessa brott en åsikt som Juridiska institutionen delar.